

**K.K.T.C.
YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMÜ**

2000'E KADAR DÜZCE

2000 YILI MEZUNİYET ÇALIŞMASI

MEZUNİYET ÇALIŞMASININ DANIŞMANI
DOÇ. DR. BÜLENT YORULMAZ

MURAT KOÇ
SINIF 4 D
NO : 960720

Haziran 2000
Lefkoşa / KIBRIS

2000'E KADAR DÜZCE

**MEZUNİYET ÇALIŞMASININ DANIŞMANI
DOÇ. DR. BÜLENT YORULMAZ**

**HAZIRLAYAN : MURAT KOÇ
SINIF / NO : 4 D / 960720**

**Haziran 2000
Lefkoşa / KIBRIS**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	II
GİRİŞ.....	III
BÖLÜM 1	1
COĞRAFİ KONUM.....	1
YÜZEY ŞEKİLLERİ	2
DAĞLAR	2
KARADENİZ KIYI DAĞLARI.....	2
BOLU DAĞLARI.....	2
KÖROĞLU DAĞLARI.....	2
KOCABAŞ DAĞI VE SEBEN DAĞLARI	2
OVALAR	3
DÜZCE OVASI.....	3
BOLU OVASI.....	3
GEREDE OVASI.....	4
PLATOLAR.....	4
ALADAĞ YAYLALARI	4
KAZIK YAYLASI.....	5
AT YAYLASI.....	5
SEBEN YAYLALARI	5
KIBRISCIK YAYLALARI	5
MUDURNU YAYLALARI.....	5
GÖYNÜK YAYLALARI.....	5
JEOLOJİK YAPI	5
FAYLAR VE DEPREMLER	6
KAPLICALAR	7
DERDİN KAPLICASI.....	7
EFTENİ KAPLICASI.....	7
BAĞLUM (PAVLI) KAPLICASI.....	7
BABAS KAPLICASI.....	7
SAROT KAPLICASI.....	7
ÇATAK HAMAMI.....	8
MADEN SULARI.....	8
ÖMERLER MADEN SUYU	8
AKKAYA MADEN SUYU	8
KAPLICA YOLU	8
KINIK MADEN SUYU	8
İKLİM.....	9
SICAKLIK DAĞILIŞI.....	9
YAĞIŞLAR VE DAĞILIŞI.....	9
RÜZGARLAR	9
BİTKİ ÖRTÜSÜ.....	9
BİTKİ TÜRLERİNİN DAĞILIMI	10
AKARSULAR.....	10
FİLYOS HAVZASI	10
MUDURNU SUYU	11
ULUSU (GEREDE ÇAYI)	11
MUDURNU ÇAYI.....	11
ALADAĞ SUYU.....	11
GÖYNÜK SUYU	12

ÇATAK SUYU.....	12
EFTENİ HAVZASI SULARI.....	12
BÜYÜK MELEN.....	12
KÜÇÜK MELEN.....	12
AKSU	12
ASAR SUYU	12
UĞUR SUYU	12
ARTEZYEN VE KAYNAK SULARI.....	12
GÖLLER.....	13
ABANT GÖLÜ	13
ÇAĞA GÖLÜ	14
ÇUBUK GÖLÜ	14
EFTENİ GÖLÜ.....	14
SÜNNET GÖLÜ	15
KARAGÖL	15
KURUGÖL	15
YEDİ GÖLLER.....	16
BARAJ GÖLLERİ	16
GÖLKÖY BARAJ GÖLÜ.....	16
HASANLAR BARAJI.....	17
DÜZCE VE BOLU'DA YAŞANMIŞ TADİİ AFETLER.....	17
DEPREMLER	17
YANGINLAR.....	17
SEL FELAKETLERİ	18
BÖLÜM 2	19
KÜLTÜR	19
MÜZELER.....	19
BOLU MÜZESİ	19
KONURALP MÜZESİ.....	23
ARKEOLOJİ.....	23
ARKEOLOJİK VERİLERLE DÜZCE BOLU	23
ANTİK ŞEHİRLER.....	25
BITHYNIUM-CLAUDIPOLIS	25
PRUSİAS AD HYPIUM	26
DÜZCE VE BOLU İLLERİNDEKİ DİĞER KALINTILAR.....	27
FİRİGYA KAYA ABİDESİ	27
SEBEN KAYA EVLERİ.....	27
ÇELTİKDERE BİZANS KİLİSESİ	27
CENEVİZ KALESİ.....	27
FOLKLORİK DEĞERLER.....	30
DOĞUM GELENEKLERİ	31
NİNNİLER.....	33
EVLENME GELENEKLERİ	33
TÜRKÜLER	36
YÖRESEL YEMEKLER	39
ŞENLİKLER.....	39
ABANT BAYRAMI.....	39
YAĞLI GÜREŞLER	40
A.İ.B.Ü. BAHAR ŞENLİĞİ.....	40
KARDÜZ YAYLA ŞENLİĞİ.....	40

ODAYERİ ŞENLİĞİ.....	40
FESTİVALLER.....	40
FINDIK FESTİVALİ.....	40
KONURALP KÜLTÜR VE SANAT FESTİVALİ.....	41
HALK OYUNLARI VE TURİZM FESTİVALİ.....	41
BÖLÜM 3	42
DÜZCE TARİHİ	42
BÖLÜM 4	45
SOSYAL YAPI VE EĞİTİM	45
NÜFUS.....	45
İDARİ DURUM.....	46
EĞİTİM	46

ÖNSÖZ

Hazırlamış olduğum bu çalışma Yakın Doğu Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Yeni Türk Dersi kapsamı içerisinde yapılmıştır.

Çalışmamda Düzce'nin ilinin tarihini, coğrafi konumunu, sosyal durumunu, kültürünü ve bu günün Düzce'sini anlatmaya çalıştım. Bunu yaparken pek çok şeyi yeniden hatırladım. Düzce ile ilgili bir çok yeni bilgi ve bilmediğim bir çok yeni özellik öğrendim.

Bu çalışmayı hazırlarken gerekli konularda beni yönlendiren, teşvik eden, hiçbir yardımını benden esirgemeyen danışmanım, değerli hocam, bölümümüzün başkanı olan DOÇ. DR. BÜLENT YORULMAZ'a ve diğer emeği geçen kişilere verdikleri destekten dolayı teşekkür ederim.

MURAT KOÇ

GİRİŞ

Bir bölge incelenirken ona kimlik kazandıran her şeyi göz önünde bulundurup değerlendirdikten sonra sağlıklı bilgi elde etmek mümkündür. Elde edilen bilginin değerini yükseltmek için araştırma yaparak bilgiyi kanıtlamalıyız.

Bu güne kadar Düzce hakkında pek çok yazı ve araştırma yapılmıştır. Elde edilen bilgiler, eskiden Düzce Bolu'nun bir ilçesi olduğundan Bolu İli Yıllığında yer almaktadır. Düzce ile ilgili en iyi bilgi Bolu Valiliğinin hazırladığı Bolu İli Yıllığında ve Düzce Valiliğinin hazırladığı web sayfasında bulmak mümkündür.

Bu çalışmayı hazırlarken pek çok kaynaktan yararlandım. Bunların arasında özellikle Düzce ili web sayfası ve Bolu İli Yıllığı adlı kaynaklardan yararlandım. Bunların dışında yörede yaşayan insanların bilgilerinden de yararlandım. Farkında olmadan bana yardımcı olan bu insanların hepsine teşekkür ediyorum.

BÖLÜM 1

COĞRAFİ KONUM

Yeşil ve lacivertin hakim olduğu güzelliklerle bezenmiş Karadeniz Bölgesi'nin Batı Karadeniz bölümünde yer alan Düzce ve Bolu karlı dağları, zengin ormanları, şirin akarsuları, gölleri, soğuk su kaynakları, bol otlu yaylaları, eşsiz kumlu plajları, şifalı sıcak su kaynakları, kaplıcaları, fizik tedavi merkezi ve dinlenmek için ideal turistik tesisleri ile şirin iki beldemizdir.

Düzce ili toprakları, batıdan Sakarya, güneyden Bolu ve Zonguldak illeriyle çevrilidir. Kuzeyde Karadeniz'de otuz km uzunlukta bir kıyıya sahiptir.

Bolu ili toprakları, batıdan Sakarya ve Bilecik güneybatıdan Eskişehir, güneydoğudan Ankara, doğudan Çankırı, kuzeyden Düzce, kuzeydoğudan Karabük ve

Zonguldak illeri ile çevrilidir. Kuzeyde Düzce ilçesinin il oluşundan sonra Bolu'nun Karadeniz'e kıyısı kalmamıştır. Bolu ve Düzce illerinin topraklarının kapladığı alan 11.200 km olup; Türkiye yüzölçümünün %1.44 ünü oluşturmaktadır.

Başkent Ankara'yı İstanbul'a bağlayan otoyol, Düzce ve Bolu'dan geçmektedir. Türkiye'nin en yoğun trafiğine sahip olan bu yol, iki kalabalık yoğun nüfuslu kentin arasında bir dinlenme ve turizm şehri özelliklerine sahip olan Düzce ve Bolu'ya ayrı bir önem katmıştır.

YÜZEY ŞEKİLLERİ

DAĞLAR

Karadeniz boyunca uzanan dağlar Bolu ve Düzce yöresinde kollara bölünür. Aralarına vadiler ve ovalar girer. Genel olarak Bolu ve Düzce'nin dağları batıdan doğuya ve kuzeyden güneye gidildikçe yükselme gösterir. Bu dağlar kuzeyden güneye doğru üç sıra halinde, iki ilin toplam yüzölçümünün % 60 kadarını oluşturmaktadır.

KARADENİZ KIYI DAĞLARI

Kıyı kesiminde bulunan ve yükseklikleri 1000 m yi bulan dağlardır.

BOLU DAĞLARI

Kıyı dağlarından sonra ikinci sıra dağlardır. Yükseklikleri 2000 m yi bulmamaktadır.

KÖROĞLU DAĞLARI

Üçüncü sıra dağlardır. En yüksek yeri Köroğlu Tepesi olup 2499 m yüksekliğe sahiptir.

KOCABAŞ DAĞI VE SEBEN DAĞLARI

Dördüncü sıra dağları oluşturlar. Yükseklikleri 1800 m civarındadır.

OVALAR

Ovalar dağların uzanışına göre doğudan batıya elips şeklinde çukur düzlüklerdir. Bunlar nüfusun en çok toplandığı, alüvyonlarla örtülü tarım alanlarıdır. İki ilin toplam yüzölçümünün % 9 kadarını oluşturmaktadır.

DÜZCE OVASI

Düzce il merkezinin bulunduğu bir havzadır. Yüksekliği deniz seviyesinden itibaren 112m dir. Ova yüzeyi dördüncü zaman alüvyonları ile kaplı bir göl tabanıdır. Kuzeyden Kaplandere ve Orhan, güneyden ise Keremali, Elmacık ve Abant Dağları ile çevrili olan ovanın doğu-batı uzunluğu 25-30 km. kuzey güney genişliği 15-16 km. olup, Bolu ovasından 500-600 m.lik Bolu Dağı eşiği ile ayrılır. Ova daha humuslu ve verimli olduğu gibi Akdeniz iklimi etkisi de almaktadır. Sakarya ovasından sonra ilin en verimli ovasıdır. Bol yağış (yıllık 855 m.) ve Melen Vadisi üzerinden gelen Karadeniz'in ılımlı etkisi ile geniş alanlarda fındıklar yayılır. Kaliteli tütün, ayrıca çok çeşitli sebze ve meyveler yetiştirilir. Karadeniz'e dökülen Melen Deresi, Hasanlar Barajı ve su kanalları sayesinde yapılan sulamalı tarım, verimi geniş ölçüde artırmıştır. Bu nedenle ova çok nüfus almıştır. Sakarya ve Hendek yakınlarında başlayan ova, Bolu dağı eteklerine kadar dayanarak ve yükselerek devam eder.

BOLU OVASI

Düzce Ovasını doğusunda yer alır. Deniz seviyesinden yüksekliği 725 m. dir. Kuzeyden Sünnice Dağları, batıdan Bolu Dağı masifi, güneyden ise Aladağ sırasıyla çevrili olan ova, genellikle neojen arazi olup kalkerli bir depresyonun kum ve çakıl ölçüleri ile kaplanması sonucu olmuştur. Düzce ovasına göre daha az verimli topraklara sahiptir. Bolu ili merkezinin de içinde bulunduğu ova fazla nüfus almamıştır. Nüfus almayışının bir başka nedeni de ovanın yüksekte olması ve ikliminin karasallığıdır.

Doğu-batı uzunluğu 30-35 km. yi bulan ovanın, kuzey güney genişliği 15 km kadardır.

GEREDE OVASI

Bolu ovasından sonra başlayan Gerede ovası 1300m ortalama yüksekliğe sahiptir. Ova yüzeyi batı ve güneye doğru meyillidir. Kuzeyden Arkot, güneyden Koroğlu dağları ile çevrili olan ovanın doğu-batı uzunluğu 30 km. kuzey-güney genişliği ise 15 km. kadardır. Bu bölge birinci derecede deprem kuşağı içine girmektedir. Ovada karasal iklim şartları nedeniyle hayvancılık halk için daha önemli bir uğraşı olmuştur.

Bolu ili toprakları içinde daha küçük alanlı düzlükler olarak Göynük ilçesi güneyinde kuzey-güney uzunluğu 5 km. doğu-batı uzunluğu ise 17 km. , Himmetoğlu ovası ile Abant Dağları güneybatısında Mudurnu Ovaları bulunur.

PLATOLAR

Türkiye’de hemen her bölümünde rastlanan yaylalar içinde pek azı hariç, Bolu ve Düzce yaylaları kadar yeşil, havadar, ve verimli alanlara rastlamak imkansızdır. Bolu ve Düzce yaylaları ormanlarla kaplı dağlar üzerinde yemyeşil ve gür akarsular geçen verimli düzlüklerdir ve bunlar şirin, temiz havalı yarı iskan noktaları halindedir. Bunlar dokuz-on ay terkedilemez. Evleri dayanıklı ve emniyetlidir.

ALADAĞ YAYLALARI

Bolunun güneyindeki dağ yamaçları üzerinde, orman alanları arasında yer alırlar. Burada en önemli yer Değirmenözü’dür bu yaylalar orman işletme tesisleri kamp ve piknik yerleri ile göz kamaştırıcı güzelliklere sahiptirler. Aladağ Yaylası, Seben Dağı üzerinde bir yaz iskan merkezidir. İçinde kamp kurulacak, Gölcük, Ardıç, Doruk, Sarıalan, Bıçkı Deresi gibi yöreler vardır. Yayla içindeki derelerde çok lezzetli alabalık, mercan ve sazan balıkları bulunur. Yaylanın bol yeşilli çayır ve otlaklarında beslenen hayvanların eti, sütü ve kaymağı çok nefistir. Yayla kenarında böğürtlen, dağ çiçeği ve çiçeklerle dolu küçük

orman yolları vardır. Buraları da yine eşsiz piknik yerleridir. Yaylanın güneydoğusunda yer alan Kartalkaya, modern tesisleri ile Türkiye'nin Uludağ gibi ikinci büyük dinlenme ve kış sporları merkezi olarak önemli bir turistik bölümünü oluşturur. Bolu'nun en güzel yaylaları bu çevrede toplanmıştır. Batıdaki Berk Yaylası ve doğuda Sarıalan Yaylası bunlardan bazılarıdır.

KAZIK YAYLASI

Toplu olarak yapılan düğünleri ve kütük evleriyle meşhurdur.

AT YAYLASI

Yemiş ve bilhassa kirazları ile ünlüdür. Suları berrak ve buz gibidir.

SEDEN YAYLALARI

Kiraz Dağı çevresinde yer alan bu yaylalar ortalama 1400 m. yükseklikte olup başlıcaları Gerenözü ve Kızık yaylalarıdır.

KIBRISCIK YAYLALARI

Koroğlu Dağ sırasının güney yamaçlarında yer alan düzlüklerdir.

MUDURNU YAYLALARI

İlçenin kuzeyi ile Abant Gölü güneyinde, batıya doğru yükseltilerin 1500-1600 m. yi bulan yaylalardır.

GÖYNÜK YAYLALARI

En önemlileri Karabey ve Kaşıkçı yaylalarıdır. Yükseltileri 1000 ile 1500 m. arasında değişmektedir.

JEOLojİK YAPI

Kuzey Anadolu'da doğu-batı doğrultusunda uzanan devamlı bir çöküntü alanı yer alır. Saros Körfezinden başlayarak kuzey Marmara çukurunu ve Bolu-Gerede depresyon alanını içine alan bir hat mevcuttur. Bolu ve Düzce aktif deprem kuşağı içinde bulunmaktadır. Tektonik bakımdan çok hareketli olan bu bölge Bolu ve Düzce'de de etkisini

göstermektedir. Bolu ve Düzce arazisi henüz oturmuş ve yerleşmiş değildir. Kabuk tabakası altında bulunan magma, kabuğu hareket ettirmekte ve su kaynaklarını ısıtmaktadır. Bunun sonucunda kaplıcalar ve depremler de sürekliliğini azaltmamıştır. Bölgenin ikinci ve üçüncü jeolojik dönemde su yüzüne çıktığı tahmin edilmektedir. Buna göre bölge daha önceki jeolojik dönemde deniz altındadır.

Bu bölge deniz üstüne çıktığında dağların arasında neojen gölleri oluşmuştur. Bunlar akarsuların taşıdığı kuar terner alüvyonları ile zamanla dolmuş ve ova halini almıştır. Düzce, Bolu ve Gerede düzlüklerinden aslında yalnızca Düzce bir ova özelliğinde olup, diğerleri hem ova hem yayla özelliği taşıyan erozyon ve yontuk düzlüklerden aşınmalar ile meydana gelmiş dalgalı arazilerdir.

FAYLAR VE DEPREMLER

Deprem tabii afetlerin en büyüğüdür. Türkiye'nin birinci derecede deprem kuşaklarından biri de Kuzey Anadolu deprem kuşağıdır. Bolu ve Düzce yörelerinin de içinde yer aldığı bu kuşak Marmara güneyi ve İzmit Körfezinden başlayarak Adapazarı, Düzce, Bolu, Kastamonu çevresinden geçerek, Kaltık ve Aras Vadileri boyunca doğu sınırımıza kadar uzanır. Doğu-batı istikametinde uzanan ve devamlılık gösteren fay hattı Düzce, Bolu güneyi ve Gerede üzerinde, yer aldığından bunların birinci derece diğer yerler ikinci derece deprem bölgesidir.

SICAK SU KAYNAKLARI VE KAPLICALAR

Bolu ve Düzce illeri kaplıca ve şifalı sıcak su kaynakları bakımından zengindir. Bu kaplıcaların en güzel ve gelişmiş Bolu şehir merkezine 5 km. uzaklıkta güneyde Seben dağları eteklerinde yer alan güzel manzaralı ünlü Kökez içme suyu ile bir piknik özelliği de taşıyan Büyük ve Küçük Kaplıcalardır. Şehir merkezine düzgün bir asfalt yolla bağlı olan kaplıcalar yanında bir Fizik Tedavi Hastanesi de bulunmaktadır.

Evliya Çelebi'nin de beğenerek bahsettiği Bolu Kaplıcalarının ısı dereceleri değişiktir. Büyük Kaplıcanın 40-44 C, Küçük Kaplıcanın ki ise 40-46 C dir. Bileşimlerinde demir ve kükürt yer alan bu suların radyoaktivitesinin 10 oluğu; romatizma, kadın ve cilt hastalıklarına iyi geldiği belirtilmektedir. Kalıntılardan anlaşılacağı üzere bu kaplıcalar eski çağlardan beri kullanıldığı ve sayılarının daha fazla oldukları tahmin edilmektedir. Buraya yakın yerlerde başka sıcak su kaynakları da bulunmaktadır. Bazılarının bulunduğu yerlerde tarihi havuz ve tesis kalıntıları bulunmaktadır.

KAPLICALAR

DÜZCE DERDİN KAPLICASI

Düzce'ye 15 km. mesafede ormanlık bir alan içinde, 1900 yılında kurulmuş ve yıkılmıştır. Sonra yeniden yapılmıştır. Sıcaklığı 30 C dir. Kalp ve cilt hastalıklarına iyi geldiği söylenmektedir. Su sıcaklığı 43 C dir.

EFTENİ KAPLICASI

Gölyaka İlçesine 3 km. uzaklıktadır. Üç havuzu vardır. Efteni Gölü kıyısında olup; otel ve lokantası vardır. Kaynağı dağ dibidir. Su sıcaklığı 43 C dir.

BAĞLUM (PAVLİ) KAPLICASI

Seben ilçesinin 14 km. güneyinde bir vadi içindedir. Küçük bir oteli, lokantası, bir havuzu ve kurnadan ibarettir. Su sıcaklığı 75 c ve hafif gazlıdır.

BABAS KAPLICASI

Mudurnu'nun 5 km doğusunda çamlar arasında yer alır. İki havuzu vardır. Otel küçükür.

SAROT KAPLICASI

Mudurnu'dan 30 km. uzaklıkta ki Sarot Köyünün 500 m. kadar batısındadır. Su sıcaklığı 38-63 C dir. Bir havuzu ve soyunma yeri vardır.

ÇATAK HAMAMI

Çatak Köyü yakınlarındadır. Hamam kubbeli bir haldedir. Suyu hem içilir hem de yıkanılır. Sıcaklık derecesi 32 C dir.

MADEN SULARI

Düzce ve Bolu ovalarını çevreleyen dağlar ormanca zengin olup, yağışları toprağa sızdırarak yer altı su tabakasının zenginleşmesini sağlar. Bu sular ya fazla aşağı inmeden dağ eteklerinden çıkarlar ya da arazi tektonik çöküntü ve faylarla parçalanmış olduğundan fay hatlarında toplanıp mağmanın sıcaklığının etkisi ile bazı mineralleri bünyesine alarak yeryüzüne sıcak bir şekilde çıkar.

Maden sularının en önemlileri şunlardır:

ÖMERLER MADEN SUYU

Bolu'ya 16 km. Abant yolu üzerindedir. Sıcaklığı 14 C dir. Mide ve böbrek rahatsızlıklarına iyi gelir. Modern şişeleme tesisleri ile çevre illere dağıtımı yapılmaktadır.

AKKAYA MADEN SUYU

Bolu'ya 6 km. mesafede bir tepeden çıkar. Sıcaklığı 20 C dir. Karbonik asit bakımından zengindir. Su tараçalı bir yüzeyden akarken içindeki karbon gazının uçması ile eriyik halindeki kireç açığa çıkarak dalga dalga traverten örtüler oluşturmakta ve ünlü Pamukkale'ye benzeyen görüntüler oraya çıkmaktadır.

KAPLICA YOLU

Bolu da kaplıca yolu üzerindedir. İçilmesi tavsiye edilmez. Berk Köyünde çıkan maden suyundan acı su bazlaması yapılır. Ekmek hamurunu kabartmada kullanılır.

KINIK MADEN SUYU

Köy yolu üzerindedir. Fazla kullanılmaz. Ekonomik değeri pek yoktur.

İKLİM

Düzce ilinde Batı Karadeniz iklimi görülür. Zaman zaman Marmara ikliminin etkisi de görülmektedir. Bolu ilinde Karadeniz ardı iklim tipi hakimdir. İlin güney kısmında İç Anadolu ve Marmara iklimleri hakimdir. Bolu ve Düzce illeri Batı Karadeniz, Karadeniz Ardı, Marmara İç Anadolu iklim tipleri arasında bir geçiş iklim bölgesi özelliği taşır.

Bolu ilinde yazlar biraz kurak kışlar ise biraz sert ve kar yağışı boldur. İlkbahar ve sonbaharda bol yağış olur.

Düzce ile Marmara ikliminin de etkisi ile yazlar serin ve kuraklık olmadan kışlar ise ılık ve yağışlı geçer. İlkbahar ve sonbaharda bol yağış alır.

SICAKLIK DAĞILIŞI

Bolu'da 40-50 yıllık gözlemlere göre yıllık ortalama 10, 2 C olarak hesaplanmıştır.

YAĞIŞLAR VE DAĞILIŞI

Kış %28 ilkbahar %630 yaz %20 sonbahar %22 Bolu ve Düzce genelinde yağışın mevsimlere dağılışı.

RÜZGARLAR

Düzce ve Akçakoca'da kuzey sektörlü rüzgarlar hakim olup, yine mevsimlere göre esiş yönleri değişir. Kışın güneybatı (lodos), yazın kuzeybatı (karayel), sonbaharda ise kuzeybatı (karayel), ilkbaharda ise kuzeydoğu (poyraz) rüzgarları görülür.

BİTKİ ÖRTÜSÜ

Düzce ve Bolu çevresinde hakim olan bitki örtüsü ormanlardır. Ormanlar iki il topraklarının % 53 ünü ormanlar kaplamaktadır. Bu ormanlar Türkiye'de bulunan birçok bitki türünü içinde barındırmaktadır. Bunlardan başlıcaları kayın, gürgen, ıhlamur, kestane,

kızılağaç, meşe, dişbudak, yabani fındık, beyaz söğüt ve titrek kavaktır. Düzce ovası ve doğusundaki ormanlar geniş çapta tahribe uğramış ve yerini kültür bitkilerine bırakmıştır. Akçakoca'da da deniz seviyesinden 400-500 m. yükseltiye kadar olan bölümlerde ki doğal bitki örtüsünün yerini fındıklar almıştır. 584000 alana yayılmış Bolu ormanları Türkiye ormanlarının %2.9 unu oluşturur. Bunun %92.3 ü baltalık, %8.7 si koruluktur. Koruluk ormanların %69 unu iğne yapraklı, %16,5 i geniş yapraklı, %14,5 i de karışık ağaçlardan oluşur.

BİTKİ TÜRLERİNİN DAĞILIMI

Karadeniz kıyısındaki dar şeritte maki olarak adlandırabileceğimiz bitki türleri yer alır. Bunlar katran ağacı, sumak, taflan, çeşitli fundalar, kızcık, böğürtlen ve diğer sarmaşık türleri bu topluluğun başlıca türleridir. Kıyı şeridinden sonra gelen dağ sıraları zengin orman türleri ile kaplıdır. Başlıca türler ise başta kayın olmak üzere, gürgen, ıhlamur, kestane, kıızılağaç, meşe, dişbudak, yabani fındık, beyaz söğüt ve titrek kavaktır. Bu ağaç örtüsünün altı diğer ot toplulukları bakımından zengindir. Yığılca yöresinde ormanlar daha fazladır. Düzce ovası ve doğusundaki ormanlar ise geniş çapta tahribe uğramış ve yerini kültür bitkilerine bırakmıştır.

İkinci dağ sıralarının kuzeye bakan yamaçları sık orman örtüsü ile kaplıdır. Güneye bakan yamaçlarda orman örtüsü seyreklediği gibi türlerde değişme ve orman altı bitki örtüsünde de azalma görülmektedir. Üçüncü bölümü oluşturan Koroğlu dağlarında yağış azlığı daha kurakçıl bir orman örtüsünün yer almasına neden olur.

AKARSULAR

Bolu ve Düzce illeri içinde akarsular ağı oldukça sık fakat hiçbir tek başına bir nehir debisine sahip değildir. Akarsu havzaları Filyos, Efteni ve Sakarya havzalarıdır.

FİLYOS HAVZASI (BÜYÜKSU)

Havzanın en büyük suyu olan Büyüksu, Abant gölünden doğarak gölün ayağını oluşturur. Bolu Ovasının 4 km güneyinden geçerek ovayı sular. Tarım yönünden Bolu Ovası'na verim kazandırır. Son yıllarda meydana getirilen Göl Köy Barajı ile bu tarım imkanları daha çok artmıştır. Mengen yakınlarında kuzeybatıya dönerek Kozlu, Çal dereleri ile Yedigöller'in ayağı olan Karadereyi de alarak il sınırlarını terk edip Filyos Çayına karışır.

MUDURNU SUYU

Ardıç Dağı kuzey eteklerinden doğar. Küçük kaynak ve derelerde beslenir. Akkaya Boğazından sonra Gölküy Barajına dökülür.

ULUSU (GEREDE ÇAYI)

Köroğlu Dağları kuzey yamaçlarından doğar. Kuzey doğu yönünde akarken Yongalı ve Hacısuyu ile başka küçük suları da toplayarak ilerler ve Gerede Çayı adını alır. Bir yay çizerek döner ve Karadeniz'e akar. Bazen düz , bazen engebeli vadi ve platformlardan çıktıktan sonra Akseki Dağı çevresinde yay çizerek doğuya yönlendiğinde adı Melen Çayı olan akarsu Karadeniz'e Filyos adı altında dökülür.

MUDURNU ÇAYI

Abant Dağları güney yamaçlarından doğar, belirli bir kaynağı yoktur. Yan dereler ve küçük kaynaklarla beslenir. İlkbaharda yağın yağışlar ve eriyen karlar taşkınlara yol açar. Abant Dağlarından doğan Seğmen Deresini alarak batıya yönelir ve Düzce İli sınırlarından Sakarya'ya ulaşır.

ALADAĞ SUYU

Aladağ güneyindeki Sarıalan Yaylasından doğar. Seben ilçesinden sonra, soldan Yayla ve Ulu derelerini sağdan da Abdal Deresini alarak Bolu sınırlarını aşp Sarıyer Barajına ulaşır.

GÖYNÜK SUYU

Çubuk gölünden kaynaklanır .

ÇATAK SUYU

Göynük İlçesinin güneyinden doğar. Sakarya İline gider.

EFTENİ HAVZASI SULARI

Bu havza bütünüyle Düzce İl sınırları içinde yer alan bir havza olup şu akarsular yer alır:

BÜYÜK MELEN

Efteni Gölünün kuzey batısından doğar. Bu gölün ayağını oluşturur. Bir bölümü Karadenize akar.

KÜÇÜK MELEN

Baba Dağı eteklerinden doğar, Yığılca İlçesinden geçer. Hasanlar Barajına dökülür.

AKSU

Düzce güneyindeki dağlardan doğar. Belirli bir kaynağı yoktur. Efteni Gölüne dökülür.

ASAR SUYU

Bolu Dağlarının kuzeybatısından doğar. Düzce Ovasının güneyinden geçer. Küçük Melen'e karışarak Efteni Gölüne dökülür.

UĞUR SUYU

Keremali Dağlarından çıkar. Belirli bir kaynağı yoktur. Asar Suyu güneyinde ona paralel şekilde akış gösterir.

ARTEZYEN VE KAYNAK SULARI

Yağışlar sonucu zengin orman örtüsü altındaki humuslu toprakların içine sızan sular, zaman zaman dağ yamaçlarından kaynak suyu olarak ortaya çıkar. Önemli bir

bölümü ise Bolu Ovasında basınçlı olarak artezyen kuyularını ve basınçsız olarak kuyu sularını oluşturur.

Yer altı su tabakasının üst kısmı ova kısmında yüzeye oldukça yakın şekilde yer almaktadır.

GÖLLER

Morfolojik yapının karışıklığı yağış ve akarsu zenginliği, eğimlerin çokluğu Bolu'da küçük boyutlu göllerin oluşumuna zemin hazırlamıştır. Bu nedenle irili ufaklı doğa ve baraj gölleri açısından zenginlik gösterir.

ABANT GÖLÜ

Bolu'nun 32 km güney batısında, Düzce'nin 55km. Abant Dağları üzerinde oluşmuş bir krater gölüdür. 125 hektar genişinde bulunan göl rakımı 1325 m. dir.yer altı suları ile beslenir. En derin yeri 17 m. dir.

Ormanlar arasında eşsiz bir doğa zenginliğine sahiptir. Gölün berrak sularında alabalık ve nilüfer çiçekleri yer alır. Abant Gölünün bazı bilim adamlarının belirttiği gibi bir krater gölü olmadığı; bazı çökmeler ve kalker arazide meydana gelen erimeler sonucu ortaya çıktığı görüşü ağırlık kazanmıştır. Göl yağışlar ve eriyen kar suları ile meydana gelen derecikler ve Cepni Deresi ile beslenmektedir.

Abant Gölü, Abant ve Mudurnu sıra dağları arasında yer alan oval biçimli bir çukurluk içindedir. Bu çukurluğu çevreleyen yamaçlar çoğu yerde diktir. Gölün kenarındaki arazi çok yerde kumlu boz renkte sert kalkerlerden oluşur.

Göl çevresi zengin bitki örtüsüne sahiptir. Çam, köknar, kayın ağaçları ile kaplıdır. Yazın piknik ve dinlenme yeri, kışın ise kış sporlarının yapılabileceği bir yerdir. Nadir su bitkilerinden olan sarı ve beyaz nilüferler adeta gölün üzerini kaplamıştır. Gölde bulunan Abant balığı 'Salmo Trutta Fario Varyete Abantikus' olarak litaratüre geçmiştir. Bu balık av yasağı olmadığı zamanlarda olta ile belirli ücret karşılığında avlanmaktadır.

Abant Gölü'nün çevresi aydınlatılmış ve yürüyüş yolu yapılmıştır. Ayrıca 1993 kış sezonunda ülkemizin ilk doğal buz pateni sahası burada açılmıştır. Tekne, at ve faytonla göl etrafında gezintiler vazgeçilmez aktivitelerindendir.

İki lüks otel, özel idareye ait restoran ve dinlenme evi, ayrıca kendin pişir kendin ye şeklinde hizmet veren yerler mevcuttur. Yine göl kenarında Orman İdaresine ait Kartal yuvası adında dubleks bir tesis vardır.

ÇAĞA GÖLÜ

Bolu Ovasının Çağa bölümünde bulunan göl Gerede'ye 13 km mesafededir. Çağa Gölü tektonik bir göl olup yan dere suları ile oluşmuştur. İçinde tatlı su sazı ve mercan balıkları yer alır. En fazla derinlik 20 m. dir. Gölü Hamzabey, Arslanlı Çayı ve Gerede boğazından gelen sular besler.

ÇUBUK GÖLÜ

Göynük İlçesinin 11 km kuzeyindedir. Göl alanı 15 hektar kadardır. Derinlik 13 m. yi bulmaktadır. Gölün ayağını Çubuk Deresi oluşturur. Ak ve sarı balık türleri ile ünlü olan gölde alabalık üretimi de yapılmıştır.

EFTEMİ GÖLÜ

100 m. yükseltide, Düzce İli ile Gölyaka İlçeleri hudutları içinde kalmaktadır. Düzce'nin güneyinde Elmacık Dağı eteğinde Asar, Uğur, Küçük Melen sularının ve yan derelerin oluşturmuş olduğu tatlı su gölüdür. Ana çıkış noktası Büyük Melen nehrini oluşturur. Batı Karadeniz de kuşların göç yolu üzerinde bulunan önemli bir sulak alandır. 1992 yılından itibaren koruma statüsüne kavuşmuştur. Şimdilerde gölün ana kaynakları tekrar gölü beslemek amacıyla verilse de göl eski yatağına kavuşamamıştır. Bunun nedeni ise geçmiş yıllarda bölge tarımsal faaliyet amacıyla yapılan kurutma çalışmalarıdır.

Yaklaşık 150 çeşit kuş türüne ev sahipliği yapan gölde, kuş türü açısından; kuğu, boz kaz, yeşilbaş ördek, sakar meke, sumru, kız kuşu, çulluk, balık bartalı, balıkçın, yılan buyun, angıt göze çarpan kuş türleridir.

Bitkisel tür açısından zengindir. Nilüfer, süsen, düğün çiçekleri, kamış, nane, su mercimeği, göl kenarlarında söğüt, dışbudak, kızılagaç, çınar gibi sucul karakterli bitkiler bulunmaktadır.

SÜNNET GÖLÜ

Göynük İlçesinin 27 km. doğusunda ve deniz seviyesinden 820 m yüksekliktedir. Alanı 18 hektar olup derinliği 22 m. yi bulur. Küçük dere ve kaynak suları ile beslenir. Gölde mercan ve alabalık türleri bulunur.

KARAGÖL

Kıbrısık-Bey pazarı yolu üzerinde 1 hektarlık alanı olan göl oldukça derindir. Çevresi bataklık ve sazlık olan gölde balık bulunmaz, fakat yaban ördekleri nedeniyle bir av sahası olmuştur.

KARAMURAT GÖLÜ

Mudurnu İlçesinin 30 km. kuzeybatısında yer alan göl, dipten kaynayan ve sırtlardan inen kaynak suları ile beslenmektedir. Gölün etrafı sazlık olup bazı balık türleri yer alır.

KURU GÖL

D-100 Karayolu, Üçköprü mevkiinden sonra Saran Plastik yolunu takiben 3.5 km. uzaklıkta olan Kurugöl sahası olarak belirlendi ve bölgeye sülün salındı. Nesli tükenmekte olan sülünlerin doğal ortamı içinde çoğalmasını sağlamak için yörede av yasağı uygulanmaktadır.

Kurugöl'de eskiden yöreye adını veren bir göl, çevredeki akarsular toplanarak yeniden canlandırıldı ve gölet haline getirildi.

Düzce ve Kaynaşlı'yı gözler önüne seren tepede, yeni yetişen çam, köknar vb. ağaçlardan oluşan ormanlık saha içinde bulunan göletle birlikte güzel bir manzaraya sahip olan Kurugöl, günübirlik gezi ve piknik alanı olarak değerlendiriliyor.

YEDİGÖLLER

Bolu'nun eşsiz güzel alanlarından birini oluşturan ve son yıllarda 550 hektarlık bir milli park alanı olarak da değerlendirilen bu yöre, Çele doruğunun 10 km. kadar kuzeydoğusunda yer alır. Engibeli sırtlar ve sık bir orman örtüsünün bulunduğu bu alan birbirinden 100 m. farklı irtifalarda bulunan iki plato yer alır. Deniz seviyesinden 780 m. yükseklikteki birinci plato üzerinde heyelan sonucu oluşmuş üç göl bulunur. Bunların en büyüğü Büyük göl olup alanı 22,5 dekadardır. En derin yeri 15 m. dir. Bunun güneydoğusunda Derin Göl yer alır. Bu göl 20 m. lik akar kısmı ile büyük göle bağlıdır ve yüzölçümü 9,8 dekadardır. Büyük gölün kuzeyinde üçüncü göl yer alır. Diğer göllerin yer aldığı denizden 880 m. yükseklikteki ikinci katta yine heyelan sonucu oluşan dört göl daha yer almaktadır. Bunların en geniş Nazlı Göl olup buna Şelale Gölü de denir. Dipten sızan bol miktarda su gölün kuzeydoğusundan yüzeye çıkarak çağlayanları oluşturur. Alanı 16 dekadardır. Aynı plato üzerinde Sazlı göl ile iki küçük göl daha vardır. Eşsiz piknik alanı olan yörede tabiat; ışık, renk, orman ve göllerden oluşan güzel tablolar çizer. Yedigöller çeşitli ağaç türleri ile bir botanik alanı, alabalık ve çeşitli av hayvanları ile de avlanma sahası, eğlenmek ve dinlenmek için gelen turistleri hayran bırakan; yurt çapında ün yapmıştır.

BOLU'DAKİ BARAJ GÖLLERİ

GÖLKÖY BARAJ GÖLÜ

Bolu'nun 10 km. batısında Gölköy ile Karaköy toprakları üzerinde yer alan baraj, Mudurnu ve Büyüksu çayları üzerinde kurulmuştur. Su toplama hacmi 24 milyon m. küptür. En derin yeri 20 m. kadardır. Baraj, Bolu Ovası'nın sulanması amacıyla yapılmış olup ova tarımına geniş katkıda bulunmaktadır.

HASANLAR BARAJI GÖLÜ

Küçük Melen suyu üzerimde kurulan baraj Düzce Ovası'nın sulanması amacıyla kurulmuş olup, enerji üretimi de yapılmaktadır. Düzce İli içindeki göllerin en büyüğünü teşkil eder.

BOLU'DA YAŞANMIŞ TABİİ AFETLER

DEPREMLER

TARİH	YER	CAN KAYBI	YIKIK
01.01.1944	GEREDE	3959	20865
10.02.1944	DÜZCE	-	900
05.04.1944	MUDURNU	30	900
26.05.1957	ABANT	52	5200
22.07.1967	MUDURNU VADİSİ	-	
17.08.1999	DÜZCE	270	1780
12.11.1999	DÜZCE	798	9618

YANGINLAR

TARİH	YER	HASAR
01.07.1984	Mudurnu Uzunçam Köyü	41 ev yandı
21.08.1986	Kıbrısçık Çökeler Köyü	6 ev yandı
02.08.1990	Dörtdivan Yukarıdüzler Köyü	8 ev yandı
20.09.1990	Mudurnu Tımaraktaş Köyü	12 ev yandı
20.10.1991	Merkez Pelitçik Köyü	4 ev yandı
30.09.1992	Mengen Turna Köyü	4 ev yandı
26.09.1993	Mudurnu Gökören Köyü	6 ev yandı
04.11.1993	Gerede Çalışlar Köyü	13 ev, 1 atölye

12.08.1995	Merkez Topardıç Köyü	4 ev yandı
21.04.1996	Merkez Çobankaya Köyü	6 ev yandı
20.11.1996	Mudurnu Gölcük Köyü	12 ev yandı

SEL FELAKETLERİ

TARİH	YER	HASAR
12.07.1995	Düzce İli Kaynaşlı ilçesi	3 ev yıkık,8 konut orta hasarlı,34 konut az hasarlı
11.08.1997	Yığılca, Akçakoca, Düzce	1 ölü, 84 konut ve iş yeri zarar görmüş maddi hasar: 5.050.000.000 TL
21.05.1998	Bolu Merkez ve İlçeler	2 ölü, 17 iş yeri ve konut yıkık, 11 orta hasarlı, 608 az hasarlı konut ve iş yeri vardır

BÖLÜM 2

KÜLTÜR

MÜZELER

Bolu ve Düzce illerinde, biri Bolu Merkez, diğeri ise Düzce iline bağı Konuralp beldesinde olmak üzere iki adet müze bulunmaktadır. Ayrıca Bolu'nun Göynük ilçesinde, Bolu müzesine bağı olarak faaliyet gösteren Akşemseddin müzesi Türbesi mevcuttur.

BOLU MÜZESİ

Bolu ve çevresine ait eserlerin korunması ve sergilenmesini sağılamak üzere, 1975 yılında ilimize Müze Memurluğı kurulmuştur. Bu memurluk Güzel Sanatlar Galerisi binasından, 1976 yılında Bolu kültür sitesine taşınmıştır. Bolu Müzesi, 1977 yılında Müze Müdürlüğüne dönüştürülmüştür. 14.11.1981 tarihinde ziyarete açılmıştır.

Kültür Merkezi giriş katında olan müze; Arkeoloji ve Etnografya salonları olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Müzede 01.01.1998 tarihi itibarı ile 2631 adet arkeolojik, 1590 adet etnografik ve 10345 adette sikke olmak üzere toplam 14566 adet eser bulunmaktadır.

ETNOĞRAFYA SALONU

Bu salonda, 19. yüzyıl ile 20. yüzyıl ilk yarısına ait olan; Türk Milletinin yakın geçmişte günlük hayatta kullandığı her türlü etnografik melzeme sergilenmektedir.

Ayrıca, geleneksel Bolu Evi odasını eşyaları ile birlikte sergileyen vitrin bir vitrin bulunur. Bolu yöresinde kına gecesi; Meşkler Köyü davul zurna ekibi eşliğinde Ördek oyunu sahnelerinin mahalli kıyafetler giydirilmiş mankenler üzerinde canlandırılmıştır. Etnografya Salonunun en dikkat çekici bölümlerindendir.

ARKEOLOJİ SALONU

Bu salonda insanoğlunun yerleşik hayat düzenine geçtiği Neolitik (Cıralı Taş) dönemden, Bizans dönemi sonuna kadar olan taş, maden, pişmiş toprak, cam gibi maddelerden yapılmış eserler kronolojik olarak sergilenmektedir. Ağırlık olarak Roma dönemi eserlerinin sergilendiği bu salonda Bolu yöresinden yalnızca Değirmenözü Köyü I. bin buluntuları ile Roma ve Bizans dönemi eserleri yer almaktadır. Neolitik, Eski Tunç, Urartu, Friğ, Lidya, Klasik ve Helenistik döneme ait az sayıda eser ise; kronolojiyi tamamlamak üzere diğer müzelerden devir olunan ya da satın alma yoluyla müze yoluyla müze kayıtlarına giren eserlerdir.

Bu dönemler ve tarihleri:

NEOLİTİK DÖNEM (M.Ö. 8000-5500)

Müzede bu döneme ait serpantin ve sileks türü maddelerden yapılmış el baltası, ezgi, dilgi taşı ve ok uçları sergilenmektedir.

TUNÇ ÇAĞI (M.Ö. 3000-1200)

Üç evreden oluşan bu çağdan, Eski ve Orta Tunç dönemlerine (M.Ö. 3000-2000) ait gaga ağızlı testi, ağırşak, idol, tezgah ağırlığı, kolye, saç iğneleri, rhyton ve meyvelik gibi eserler ile Genç Tunç döneminden (M.Ö. 2000-1200) bronz kase ve baltalar yer almaktadır.

M.Ö. I. BİN

Bolu Değirmenözü Köyü buluntusu olan kapaklı çömlek ve demir kılıçlar yer almaktadır.

URARTU (M.Ö. 900-600) ESERLERİ

Bronz bilezik ve pişmiş toprak çanak-çömlekler yer almaktadır.

FRİNG (M.Ö. 750-547) ESERLERİ

Pişmiş toprak boyalı kaplar, fibula, bız, dikici ve kazıyıcı bronz eserler yer almaktadır.

LYDİA (M.Ö. 700-547) ESERLERİ

Lekythos, lydion vb. pişmiş toprak eserler bulunmaktadır.

KLASİK DÖNEM (M.Ö. 475-330) ESERLERİ

Kase, amphoriskos vb. pişmiş toprak eserler yer almaktadır.

HELENİSTİK DÖNEM (M.S. 330-30) ESERLERİ

Kabartmalı kaseler, terracota figürinler ve mezar steli bulunur.

M.Ö. I. bin eserleri olarak sergilenmektedir.

ROMA DÖNEMİ (M.Ö. 30 – M.S. 395)

Bu dönem eserleri ; heykeltraşlık , pişmiş toprak, cam ve madeni eserler olmak üzere dört grupta teşhir edilmektedir.

HEYKELTRAŞLIK ÖRNEKLERİ

Bu grupta heykel, heykelcilik, figürlü adak sterleri , sumaklar, torso ve ostotheke gibi eserler yer almaktadır.

PİŞMİŞ TOPRAK ESERLER

Amphora, figürin, kandil, tabak, bardak, kase, mask, koku kabı, aplik, testi ve testicik şekillerinden oluşan çoğu mezar hediyesi olan eserler sergilenmektedir.

MADENİ ESERLER

Bu grupta altın ve bronzdan yapılmış biadem, çelenk, yüzük, küpe, heykelcik, kandil, fibula, ayna ve strigil gibi eserler yanında şeytan taşından yapılmış kokteyler yapılmaktadır.

CAM ESERLER

Genellikle üfleme tekniği ile yapılmış gözyaşı şişeleri, emzikli kaplar, bardak, şişe, bilezik, kadeh ve kase türünde eserlerden oluşmaktadır.

Ayrıca salon teşhiri içerisinde fildişi, kemik ve madenlerden yapılmış, tıp ve kozmetik aletlerinden oluşan bir bölüm yer almaktadır.

BİZANS DÖNEMİ (M.S. 395- 1453)

Bu döneme ait vaftiz teknesi , kandil, ikona ve haçlardan oluşan çok sayıda eser bulunmaktadır.

SİKKE BÖLÜMÜ

Arkeoloji salonunda altın, gümüş ve bronz sikkelerden oluşan zengin bir sikke koleksiyonu mevcuttur.

Grek sikkeleri ve kral sikkeleri , Roma İmparatorları ve Bizans İmparatorlarına ait sikkeler bulunmaktadır.

İslami sikkeler bölümünde ise, Emevi, Artuklu, Selçuklu, İlhanlı, Osmanlı vb. İslam kültürüne ait sikke ve defineler ayrı gruplar halinde sergilenmektedir. Grek şehir sikkeleri ve Osmanlı dönemi defineleri bu bölümde dikkat çeker.

KONURALP MÜZESİ

Düzce iline bağlı Konuralp beldesi Roma Kenti olan "Prusias Ad Hypium" üzerine kurulmuştur. Antik kente ait eserlerin korunmasını sağlamak ve sergilemek amacıyla 1977 yılında inşaatına başlanan müze binası 1992 yılında tamamlanmıştır.

1993 yılında eser teşhir- tanzimi yapılan Konuralp Müzesi, 18.11.1994 tarihinde ziyarete açılmıştır.

Konuralp Müzesinde, 1825 adet arkeolojik, 456 adet etnografik ve 3837 adet sikke olmak üzere toplam 6118 adet eser bulunmaktadır.

Söz konusu eserler müze bahçesi, Arkeoloji, Etnografya ve Taş Eserler salonları ile Sikke bölümünde sergilenmektedir.

Müze bahçesinde, tamamı Konuralp'te ele geçen ve roma dönemine ait mimari parçalar, mezar ve stelleri, lahit, sütun ve sütun başlıkları bulunmaktadır.

Etnografya salonunda yakın geçmişimize ait 19-20. yy Osmanlı kültürü kıyafet, ev eşyaları ve silahlardan oluşan eserler sergilenmektedir.

ARKEOLOJİ

1-ARKEOLOJİK VERİLERLE BOLU VE DÜZCE

Arkeolojik buluntulara göre Bolu ve Düzce tarihi, Eski Tunç Çağına kadar uzanmaktadır. Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesinde "BOLU KABI" ismiyle sergilenen pişmiş toprak eser M.Ö. 3000 yılına tarihlendirilmektedir. Söz konusu eser Bolu'da şu ana kadar bilinen en eski buluntudur.

Bolu'nun Göynük ilçesi, Soğukçam köyünde bulunan "Kaya Abidesi" ise; M.Ö 8-7 yüzyıllarda Orta Anadolu'da büyük bir devlet kurmuş olan Frigler'in Bolu'da ki

varlığının en önemli kanıtıdır. Üzerinde üçgen bir niş olan ve aynı zamanda bilinen en uzun Frig Kitabesi özelliğini taşıyan Kaya Abidesinde dokuz satır kitabe bulunmaktadır.

Bolu merkez Hisartepe Höyüğünde M.Ö 7. yüzyıla tarihlendirilen Batı Anadolu kaynaklı bir seramik parçası bulunmuştur. Bolu'da ki Lidya kültürünün küçük bir göstergesidir.

M.Ö 546-333 yılları arasında Bolu ve Düzce'de 200 yıllık Pers egemenliği olmuştur. Bu döneme ait tek buluntu ise Gerede ilçesi, Avşarievvel köyünde ele geçen Arkaik dönem mezer stelidir. Halen İstanbul Arkeoloji Müzesinde sergilenen süvari tasvirli bu eser M.Ö 5. yüzyıla aittir.

Makedonya Kralı Büyük İskender'in M.Ö. 334'te Anadolu'ya girmesi ile, Helenistik uygarlık gelişip büyümüştür. Bu dönemde Bolu, Düzce ve çevresi Bithynia Krallığı sınırları içinde yer almaktadır. Bolu' da Bithynia dönemi sadece sikkeler üzerinden takip edilmektedir. Sikkeler dışında bu döneme ait başka bir buluntu ele geçmemiştir.

Bolu'da merkez Hıdırşeyhler köyü yakınında iki adet Galat Tümülüsü (yığma mezar) bulunmaktadır. Bu tümülüslerde 1960'lı yıllarda yapılan kazıda çıkan Galat tasvirli altın kemer tokası ve diğer eserler halen İstanbul Arkeoloji Müzelerinde sergilenmektedir.

M.Ö. 74 yılında Bithynia'nın son kralı 4. Nicomedes vasiyetname ile Bithynia topraklarını Romalılara bırakmıştır. Bu tarihten itibaren Bolu çevresi Roma'dan gelen valiler tarafından yönetilmiştir. Roma dönemi, Bolu'nun en parlak çağı olmuştur. Kentler yeni baştan imar edilerek, geniş alanlara yayılmıştır.

Claudiopolis (Bolu Merkez), Krateia (Gerede) bugünkü Bolu sınırları; Prusias ad Hypium (Konuralp), Krateia (Gerede), Dia (Akçakoca) bugünkü Düzce sınırları içinde kalan Roma dönemine ait önemli antik şehirlerdir.

Bolu'da Roma dönemine ait kalıntı ve eserlerin yoğunlaştığı diğer bölgeler;

- Mengen- Gökçesu Vadisi
- Bolu merkez Çaygökpınar köyü
- Bolu merkez Bünüş Köyü (Taban mozaïği bulunmuştur.)
- Seben ilçesi Çeltikdere Vadisi
- Düzce ili Çavuşlar köyü

Düzce'nin Akçakoca ilçesinde Ceneviz kalesi yakınlarında 1996 yılında Bolu Müzesi tarafından yapılan kurtarma kazısında, 15*25 m. ölçülerinde, 3 nefli, beşgen apsisli, bazilikal planlı bir kilisenin temelleri açığa çıkarılmıştır. M.S 5-6. yüzyıllara tarihlenen ve Bolu'da bulunan en büyük Bizans yapısı olan bu kilise, Erken Bizans Döneminin en önemli kalıntısıdır. Kilise kazısında M.S. 6. yy tarihlenen beş adet bronz sikke ele geçmiş olup; kilisenin yangın geçirerek yıkıldığı tespit edilmiştir. Söz konusu yangın sonrası, yıkılan kilisenin temelleri de kullanılarak aynı yere daha küçük bir kilise inşa edildiği ve bu kilisenin de, kazıda ele geçen M.S 13. yy sırlı Bizans seramiğine göre M.S. 14. yy kadar faaliyetini sürdürdüğü anlaşılmıştır. M.S 14. yy başları aynı zamanda Osmanlı Beyliği'nin Akçakoca çenresini fethettiği dönemdir.

Seben ilçesi Çeltikdere Köyü yakınlarında bulunan ve oldukça iyi korunmuş durumdaki Çeltikdere Bizans Kilisesi; Orta Bizans döneminin Bolu'daki en önemli örneğidir.

Düzce ili, Konuralp beldesinde bulunan Bizans dönemi Şehir Surları; Konuralp'te Bizans yerleşiminin varlığının ve şehrin Roma dönemine oranla kısmen küçüldüğünü göstermesi bakımından önem taşımaktadır.

ANTİK ŞEHİRLER

BITHYNIUM-CLAUDIPOLIS (BOLU)

Arkeolojik verilere göre Bolu ovasındaki ilk yerleşim M.Ö. 3. Bine kadar uzanmaktadır. Bolu Kabı bunun bir kanıtıdır.

Nasıptepe, Kargatepe, Fırkatepe ve Uğurlunaip Tepesini kapsayan alanda kurulmuş olan Bithynium- Claudiopolis şehrinin tarihi ise 1978 yılı Hisartepe kazısında ortaya çıkan bulgulara göre M.Ö. 7. yy kadar gitmektedir.

M.Ö. 74 yılında roma hakimiyetine şehir Roma hakimiyetine geçmiştir. Adı Roma İmparatoru Claudius'un (M.S. 41-54) adına izafeten Claudiopolis olarak değişmiştir. 1978 yılı Hisartepe kazısında, Roma İmparatoru Hadrian (M.S. 117-138) tarafından yaptırılmış olan Antinous Tapınağı'na ait mimari parçalar bulunmuş, Hisartepe'nin güney yamaçlarında ise antik tiyatroya ait bazı izler tespit edilmiştir.

PRUSIAS AD HYPIUM (KONURALP)

Antik şehir Düzce ili, Konuralp ilçesinde yer alır. İlk adı Kieros iken, Bithynia Kralı I. Prusias'ın (M.Ö. 238-132) Herakleia seferi sırasında Bithynia topraklarına katılmış ve ismi Prusias pros Hypios olara değişmiştir.

M.S. 74 yılında son Bithynia Kralı IV. Nicomedes'in vasiyeti ile Konuralp de diğer Bithynia şehirleri gibi Roma hakimiyetine girmiştir. Şehrin adı Prusias ad Hypium olarak yenilenmiştir. Roma döneminde genişleyerek büyüyen kent; mimari ve heykeltıraşlık eserleri ile altın çağını yaşamıştır. Antik tiyatro, köprü ve bir ev tabanı mozaikleri, Roma döneminden günümüze ulaşmış en önemli kalıntılardır. Antik şehre ait diğer buluntular Konuralp Müzesi ve İstanbul Arkeoloji Müzesinde sergilenmektedir. Doğuya doğru gerileyen kent, Roma döneminde önemini giderek kaybetmiştir. Ancak, Hristiyan alemi konsül toplantılarına Konuralp'ten de din adamlarının katılması; kentin Bizans döneminde önemli bir piskoposluk merkezi olduğunu göstermektedir.

1323 yılında Osman Gazi'nin silah arkadaşlarından olan Konur Alp Bey tarafından fethedilerek Osmanlı Beyliği topraklarına katılan kent, bu dönemde Eski Bağ ismini almış ise de bu isim zamanla Üskübü'ye dönüşmüştür. Son olarak bölgenin fatihi Konur Alp Bey'in adına izafeten şehre Konuralp ismi verilmiştir.

BOLU ve DÜZCE İLLERİNDEKİ DİĞER KALINTILAR

FİRİGYA KAYA ABİDESİ

Bolu ili, Soğukçam köyündedir. M.Ö. 8-7. yüzyıllarda Anadolu'da büyük bir devlet kuran Firiglerin Bolu'da ada yerleştiğinin en önemli kanıtı olan kaya abidesi, aynı zamanda bilinen en uzun Firig kitabesi olma özelliğininide taşımaktadır.

SEBEN KAYA EVLERİ

Bolu ili, Seben ilçesinde birbirine yakın aralıklara, kayalıklara oyularak yapılmış çok sayıda evden oluşan yerleşim yerleri mevcuttur. Seben Kaya evlerinin Erken Hristiyanlık Döneminden, Orta Bizans Dönemine kadar kullanıldığı tahmin edilmektedir.

ÇELTİKDERE BİZANS KİLİSESİ

Seben ilçesi, Çeltikdere köyü yakınında bulunan kilise Orta Bizans Döneminin (M.S. 842-1204) klasik dini mimari şemasına uygun olarak haç biçiminde inşa edilmiştir.

CENEVİZ KALESİ

Düzce ili, Akçakoca ilçesinin batısında, ilçe merkezine 3 km. uzaklıkta bir burun üzerindedir. Moloz taşlarla inşa edilmiş olan kalenin kara tarafından giriş kapısı ve yanında da yüksek bir kulesi bulunmaktadır. Deniz tarafındaki duvarları tamamen yıkılmış olan kalenin içinde büyük bir sarnıcı mevcuttur. Kalenin Cenevizler tarafından yapıldığı söylenmekte ise de bu durum belgelenmiş değildir.

BOLU MERKEZ

A) CAMİLER

1- Tabaklar Camisi

2- Sultanzade (Somuncu) Camisi

GÖYNÜK İLÇESİ

A) CAMİLER

1- Sof Ali Camisi

2- Kayabaşı Camisi

3- Aktaş Camisi

4- Karamanlı Camisi

5- Ağda Camisi

6- İmaret Camisi

7- Saraçhane Camisi

8- Kadı Camisi

9- Yıldırım Bayezid (Büyük) Camisi

10- Ilıca Camisi

11- Çepni Camisi

12- Keçeci Mehmet Camisi

13- Karaköy Cuma Camisi

B) HAMAM, ÇEŞME

1- Kızılay Hamamı

2- Tabaklar Hamamı

3- Sultan Hamamı

4- Orta Hamam

5- Çeşme (8 adet)

6- Şadırvan (1 adet)

C) HANLAR

1- Aşağı Taşhan

2- Yukarı Taşhan

D) TÜRBE, HAZİNE

1- Aktaş Türbesi

2- Semerkant-ül Buhara Türbesi

3- Kasım Dede Türbesi

3- Çeşme camisi

4- Kebkebirler Camisi

5- Gazi Süleyman Paşa Camisi

6- Hacı Kadın Camisi

7- Hacı Abdi Camisi

B) HAMAM, ÇEŞME VB.

1- Gazi Süleyman Paşa Hamamı

2- Çeşme (2 adet)

C) HANLAR

1- Eski Han

D) TÜRBE, HAZİNE vb.

1- Akşemsettin Türbesi

2- Ömer Sekkin Türbesi

3- Tbak Dede Türbesi

4- Hazine (3 adet)

E) SİVİL MİMARİ

1- Tarihi Konut (111 adet)

2- Saat Kulesi

F) İDARİ YAPI

1- Hükümet binası

2- Eski Halk Eğitim Merkezi

MENGEN İLÇESİ

1- Bölük Ören Camisi

2- Kayabükü Camisi

3- Yunusiye Hazinesi

4- Ümmi Sinan Türbesi

5- Gölyüzü Türbesi

6- Hayreddin-i Tokadi Türbesi

7- Şehitlik Anıtı

E) SİVİL MİMARİ

1- Tarihi Konut (32 adet)

F) İDARİ YAPI

1- Hükümet Konağı

2- Adliye Binası

3- Güzel Sanatlar Galerisi Binası

GEREDE İLÇESİ

1- Aşağı Tekke Camisi ve Türbesi

2- İnköy Camisi

3- Yukarı Hamam

4- İkinci Avşar Köyü Çeşmesi

5- Coğullu Köyü Köprüsü

6- Yukarı Tekke Köyü Camisi ve Türbesi

8- Kiliseli (Tüccar) Hanı

SEBEN İLÇESİ

1-Çarşı Camisi

2- Korucuk Köyü Camisi

3- Nimetli Köyü Camisi

DÜZCE MERKEZ

MUDURNU İLÇESİ

A) CAMİLER

1- Kanuni Sultan Süleyman Camisi

2- Asılbey Camisi

3- Hatice Hatun Camisi

4- Yıldırım Bayezid Camisi

5- Dereçetinören Köyü Camisi

6- Samsa Çavuş Camisi

B) HAMAM, ÇEŞME vb.

1-Yıldırım Bayezid Hamamı

2- Tarihi Çeşme

C)TÜRBE, HAZİNE vb.

1- Abdurrahim Tirsi Baba Haziresi

2- Kanuni S. Süleyman Camisi Haziresi

3- Şeyh İmran Veli Haziresi

4- Samsa Çavuş Türbesi

D) KÖPRÜ

1- Hızır fakı Mahallesi Köprüsü

E) SİVİL MİMARİ

1- Tarihi Konut (206 adet)

YENİ ÇAĞ İLÇESİ

1- Eskiçağa Yıldırım Bayezid Camisi

2- Eskiçağa Yıldırım Bayezid Hamamı

3- Eskiçağa Türbesi

1- Büyük Cami

2- Eski Mengencik Camisi

3- Azmimilli İlkokulu

4- Tarihi Konut (1 adet)

5- Konuralp Hamamı

6- Konuralp Su Kemer Ayakları

7- Konuralp Türbesi

AKÇAKOCA İLÇESİ

a- CAMİLER

1- Orhan Gazi Camisi

2- Korfa Camisi

3- Fahriyan Camisi

4- Evliya Camisi

ÇİLİMLİ İLÇESİ

1- Tepeköy Camisi

b- HAMAM vb.

1- Belediye Hamamı

2- Arabacı Köyü Hamam Kalıntısı

3- Osmaniye Mahallesi Çeşmesi

c- TÜRBE, MEZARLIK

1- Kara Secaaddin Ahmet Dede Türbesi

2- Orhan Gazi Hazinesi

3- Osmaniye Mahallesi Mezarlığı (3 adet)

4- Orhangazi Mahallesi Osm. Mezarlığı

d- SİVİL MİMARİ

1- Tarihi Konut (106 adet)

CUMAYERİ İLÇESİ

1- Yeni Cami

2- Selamlar Köyü Çeşmesi

FOLKLORİK DEĞERLER

Düzce göçlerle oluşan bir mozaik görünümündedir. Halk Abhaz, Çerkez, Laz, Muhacir, Arnavut, Tatar, Boşnak, Kürt ve Kiptilerden oluşur. Farklı etnik kökenler ve gelenek-göreneklere rağmen halk birlik, bütünlük halinde iç içe yaşamaktadır. Bu yaşayış tarzı da kültür alışverişi ile güzel bir görünüm sergilemektedir.

Yöre düğünlerinde etnik kökenlere göre, farklı geleneksel giysiler, halkoyunları ve çalgılar gözlenir. Şingirdaklı def, mızıka, akordeon, kemençe ve bağlama eşliğinde türküler söylenir, oyunlar oynanır. Düğün ve eğlencelerde Çiftetelli, Üç Ayak, Rinna, Abhaz ve Çerkez oyunlarından fazla bilinen oyunlar arasındadır. Çeşitli şenliklerin

yapıldığı bazı köy düğünlerinde davul, zurna, çengi ve köçeklerle davetliler karşılanır. Düğün gecelerinde gençler arasında geç saatlere kadar muhabbetler düzenlenir.

Ayrıca bazı köylerde yılın belirli günleri ödüllü at yarışları yağlı güreşler gibi etkinlikler düzenlenir. Yemekli mevlit programları tertip edilir.

DOĞUM GELENEKLERİ

İnsan yaşamının hangi toplun ve toplulukta olursa olsun üç önemli aşaması vardır. Bunlar doğum, düğün ve ölümdür. Geleneklerimiz kuşaktan kuşağa aktarılmakta ve bu uzun bir süreci kapsamaktadır. Bu süreç doğumla başlamaktadır. Dini inançlarımız doğrultusunda doğum, evlenme ve ölümle ilgili yapılması gereken görevler ve sorumluluklar yerine getirildikten sonra, ayrıca gelenek ve göreneklerimizden kaynaklanan inanışlarımız da yerine getirilmektedir.

İşte doğum gelenekleri denildiğinde ilk olarak hamile kadının yerine getirmesi gereken sorumlulukları göz önünde tutulmalıdır. Yöremizde bu inanışlar şöyle belirlenmiştir.

Hamile kadın, sahibinin haberi olmadan başkasının malına el süremez. Aksi halde doğacak çocuk haramzede olacaktır.

Tüylü nesnelere bakılırsa çocuk tüylü olur.

Ela gözlü evlat isteyen anne aya bakar.

Hamile kadın manda kaymağı yemez, yerse çocuğu vakitsiz doğar.

Balık eti yenilirse çocuğun kemikleri zayıf kalır.

Ayva yiyen annenin çocuğu gamzeli olur.

Hamile kadın ölüye bakarsa çocuğun yüzü sarı olur.

Çocuk eli açık doğarsa cömert olur.

Büyük doğan bebek, büyük devlet adamı olur.

Kulakları büyük olan bebek, zengin olur.

Ayakları büyük olan bebek, fakir olur.

Çocuğun adı doğduğu gün konur.

Loğusa yatağı yedi gün bekletilir.

Çocuk kırk günlük olunca annesi ve akrabaları ile hamama götürülür.

Bebek kırklanırken annesine gösterilmez. Eger görürse anneyi korku sarar ve hastalanır. Bebek kırklanırken suyun içine güzel olması için altın atılır.

Çocuğun çabuk yürümesi için bir Cuma günü iki ayağı ip ile bağlanır ve camiye götürülür. Camiden ilk çıkan erkeğe bu ip kestirilir. Buna köstek kestirme denilir.

Kız ve erkek çocuğun kundak giysileri doğumdan önce hazırlandığı için farklılık gözetilmez. Ancak kız çocukları için pembe, erkek çocukları için mavi renkli giysiler tercih edilmektedir.

Doğum yapan anneye bebek görmeye gidilmektedir. Akrabalar, komşularbebek görmeye hediyeleri ile birlikte giderler ve orada misafirlere loğusa şerbeti ikram edilir. Loğusa şerbeti ikram edilir. Loğusa şerbeti "Nöbet Şekeri" adı verilen kırmızı renkli şekerin suda eritilmesi ile yapılmaktadır.

Halk arasında "Kırk basması, al basması" denilen bir inanış vardır. Loğusa kadının hastalanmaması için kırk gün boyunca odasında yalnız bırakmamaya garet edilmektedir.

Çocuğun ilk çıkan dişini gören kişi mutlaka hediye almalıdır.

Bebeğin göbek kordonu kesildikten sonra parça cami, okul bahçesi veya mushafın içine bırakılır ki ileride çocuğun okuması niyet edilmektedir. Bebek görmeye gidildiğinde el işi yapılırsa göbek kordonunun geç düşeceği endişesi taşınır. Yine bebek görmeye gidildiğinde nazar değmesini engellemek için gelen misafirin üzerinden bir parça iplik kopararak bebeğin kundağına koyulur.

NİNNİLER

E guzum e e e

Dandin dandin danalı bebek

Benim guzum saraylı bebek

Nenni yavrum e nenni

Uyusun benim yavrum

Uyusun da büyüsün

Benim guzum yaylalarda yürüsün

EVLENME GELENEKLERİ

Günümüzde “Evlenme Gelenekleri” kültürel değişim süreci içerisinde ekonomik koşullara göre yönlendirilmiştir. Eski gelenekler tamamen olmasa da büyük ölçüde terkedilmiş ya da yer değiştirmiştir.

Evlenme, 20 yaştan üzerinde gerçekleşir. Görücü usulü ile evlenme şekli yerini çiftlerin karşılıklı antlaşmalarına bırakmıştır. Eşler birbirlerini düğün veya muhabbet (çerkez ve Abazalarda) ortamlarında tanımaktadır.

Kaçarak evlenme hala sıklıkla görülmektedir. Buna etken olarak gelenekler veya geleneklerin getirdiği ekonomik ağırlık gösterilmektedir. Ancak özellikle Düzce yöresinde yaşayan bazı topluluklarda kaçan kız daha kıymetli olmakta ve düğünü daha gösterişli yapılmaktadır. Kız kaçtıktan sonra ya erkek akrabalarının birinin yanına gider ya da arkadaşlarının biri yanında kalır. Düğün oluncaya kadar gittiği evde misafir kalmaktadır. Çerkez ve Abazalarda evlenme yaşı oldukça büyüktür ve damat büyüklerine saygı gereği düğünden sonra eve gizlice girip çıkmaktadır.

İç güvesi şeklinde olan kız tarafına damat gelmesi de yaygın bir olaydır.

Daha çok erkek evladı olmayan aileler damat alırlar.

Eskilerde alınan başlık parası veya ağırlık bugün süt hakkı olarak gelin annesine ödenmektedir.

Düğünlerin ilk aşaması olan kız görmeye Cuma günleri gidilir.

Söz alındığında kız tarafı gelenlere söz mendili dağıtıp şerbet ikramında bulunmaktadır. Düğüne başlarken "ekmek atımı" denilen gözleme dağıtma bugün yitirilmiştir.

Nişan günü damadın omuzlarına yağlık denilen bir işleme örtülmektedir.

Nişandan önce "urba" görülür, gelin damat tarafının büyükleri eşyaları ve takıları birlikte almaktadır.

Kararlaştırılan nişan gününde kız evine gidilerek nişan takılmaktadır. Gelen konuklar hediyelerini ve takılarını nişan günü getirmektedir. Yüksek sesle kimin ne getirdiği söylenmektedir. Nişan günü yemekler yenilip oyunlar oynanmakta, nişanlı kıza bayram ve özel günlerde mutlaka hediye gönderilmektedir.

Düğünden bir hafta önce okuyucu gezer. Tanıdık herkes düğüne davet edilir; artık bu eylem davetiyelerle yapılmaktadır.

Perşembe günü çeyiz asma ile düğün başlar, çeyiz oğlan evine veya gelinle damadın birlikte açmış olduğu eve serilmektedir. Çeyiz kız evinden çıkmadan önce gelinin kardeşi veya bir yakını sandığa oturarak bahşiş alır. Bahşiş oğlan tarafından verilmezse sandık da evden çıkarılmamaktadır. Kız çeyizi oğlan evinde hazırlandıktan sonra odanın kapısı kilitlenerek kayın valideden de bahşiş alınmakta, aynı gün çeyiz asanlara yemekler verilmektedir.

Düğün süresince gelinin yanında yengeleri, damadın yanında sadıcı bulunmakta olup, bu kişiler gelin ve damada yönlendirici görevi üstlenmektedirler.

Cuma veya Cumartesi akşamı kız evinde kına yakılmaktadır. Misafirlerin eğlencesinin bitmesine yakın damat tarafından yakın akrabalar kına ve çerez getirirler. Gelin kına yerinde ortaya oturarak ellerine ilahiler eşliğinde kına yakılmaktadır. Gelinin bir eline kız tarafından bir kız, diğer eline erkek tarafından bir gelin kına yakılmaktadır. Koca evine alıyla gidip kefeniyle çıkması niyetiyle bir elinin kınası kırmızı, diğer elinin kınası beyaz mendille bağlanmaktadır. Gelin avucuna bir altın konulmassa ellerini açmaz. Gecenin bitiminde kız arkadaşlar sabaha kadar oturup eğlenirler.

Takip eden gün gelin alma günüdür. Yıllar önce gelin almaya atlarla gidilirken artık bu işi süslenmiş otomobiller yapmaktadır. Gelin evden çıkarken erkek kardeşi tarafından beline kırmızı kurdele bağlanmaktadır. Aynı şekilde, bahşiş verilmeden gelin evden çıkarılmamaktadır.

Gelin evine getirildiğinde yapılan uygulamalar ise son derece anlamlıdır. Kapıdan içeriye girerken geline yağ ve bal verilerek eşiğe sürdürülür ki bunun anlamı yağ bal gibi geçimlerinin olmasının dilemeğidir. Gelinin bir kolunun altına ekmek, diğer kolunun altına Kuran-ı Kerim verilir, ayrıca eve bağlanması amacı ile eşiğe çivi çakılmaktadır.

Resmi nikah ve imam nikahı mutlaka yapılmaktadır. İmam nikahı dini kurallara göre gerdek öncesi ve gizli olmaktadır. Akçakoca ilçemizde gerdek düğünden bir gece sonra gerçekleştirilmektedir. Düğünün bitiminden bir sonraki gün duvak günüdür. Ancak duvak, ilimizin bazı yörelerinde artık geçerli olmayan bir gelenektir. Halen yapılan yörelerde ise bayanlar gelinin evinde toplanıp oynarlar. Duvak bitiminde gelin, kaynana karşılıklı oynarken gelinin eline buğday verilir ve etrafına saçarak oynatılır ki bu bereketi simgeleyen bir törendir. Daha sonra damat gelir ve gelinin yüzündeki örtüyü alıp bir ağaç dalına asar. İnanca göre dut ağacına asarsa kız, armut ağacına asarsa erkek çocukları olacaktır.

Göynük ilçesinde kız görücülere çıkmaz, şayet vermeye niyetli iseler , oğlan tarafı oyalı yemeni götürür ve kız tarafından çevre isterler. Çevre almaya “tutu” denilir. Nişanda karşılıklı bohça değiştirilmektedir.

Kınada kız ağlatma “yas tutma” geleneği vardır.

İlimizde eskiden, nişanda kızın bir top kumaşın üzerinden yürütülmesi, gelin hamamı ve saç örülmesi unutulmuş uygulamalardandır.

Duvaktan sonra el öpmeler ve baba evini ziyaret törenleri gelmektedir. Kız evinde verilen davetle damat konuşmayarak bahşiş alma isteğini belirtir. Bu ziyaretlerde gelin yakın akrabaları hediye bohçası götürmektedir. El öpmeler düğün geleneklerinin son aşamasıdır.

TÜRKÜLER

Ada yolları düz gider

Ada yolları düz gider

Yavrum bir edalı kız gider

O kız yolunu şaşırmış

Yavrum inşallah bize gider

Ada yolları kestane

Yavrum dökülür dane dane

Benim bir sevdiğim var

Yavrum şu Düzce’de bir tane

Ada yolu yamandır

Yavrum bolu dağı dumandır

Sazları düzenleyin

Yavrum almayacak zamandır

Yavrum oyunumuz tamamdır

Gelmez Mi Yarım (Yığılca)

Giderim bayır bayır

Buralara gelmez mi yarım

Gülü dikenden ayır

Sen burada ben burada

Salkum saçlısın dostum

Yanalım çayır çayır

İndiremedim kaldıramadım mezar taşını

Karşı köyün kızları yedi başımı

Alçak ceviz dal diker

Buralara gelmez mi yarım

Hanım kızlar şal diker

Buralara gelmez mi yarım

Bekar oğlan ter döker

Ala donlu a yarım otur dizime

Kız ben seni almazsam tükür yüzüme

Köroğlu

Hey hey efeler hey hey

Benden selem olsun Bolu Beyine

Çıkıp şu dağlara yaslanmalıdır

At kişnemesinden kargı sesinden

Dağlar seda verip seslenmelidir

Hey hey efeler hey hey
 Ben bir Köroğlu'yum daĖda gezerim
 Esen rüzgarlarda hile sezerim
 Demir külünk ile bařın ezerim
 Dağlar seda verip seslenmelidir
 Hey hey efeler hey hey
 Düřman geldi tabur tabur dizildi
 Alnımıza kara yazı yazıldı
 Tüfek icat oldu mertlik bozuldu
 EĖri kılıç kında paslanmaz.

Ayařlı (Göynük)

Deymen tepesinde çaldığım sazlar
 Sazların sesine biriken g zlar
 O g zlara benim yüreĖim sızlar
 DoĖurmaz olaydın anam
 Başım başım dumanlı
 Felek hançer vurmuř
 Sinem yareli
 Göynük köprüsünden kırat boşandı
 Deste z l flerim yere döřendi
 Anna martinimi eller kuřandı
 DeĖmen tepesinde  alınır sazlar
 Ayaşlı Nuriye uğradı nazar

Anası duymasın aklını bozar

YÖRESEL YEMEKLER

İldeki etkin ve kültürel zenginlik sosyal yaşantıda olduğu gibi mutfaklarda da kendini gösteriyor. Bunların en güzel örnekleri; Arnavutların Arnavut Böreği, Tatarların Şılbörek, Göbete ve Mantısı, Muhacırların Katlama Sarı Burma ve Su Böreği, Boşnakların Boşnak Böreği ve Tatlısı, Yerli Türklerin Gözleme, Höşmerim ve Tavuklu Keşkeği, Çerkezlerin Lepsı, Mamursa ve Halujları, Lazların Kara Lahana Yemeği, ve Mısır Ekmeği muşurdur.

Bollu mutfağında bulunan yemekler Düzce mutfağında da yer almaktadır. Üzümlü kabak hoşafı, müşür hoşafı, coş, katık keş, su böreği, gırma börek, yayla çorbası, sakız bakla çorbası, kaşık sapı, kabaklı gözleme, palize, küllü çörek, ovmaç çorbası, mısır tayaması, cevizli katmerli börek, köy ekmeği, paşa pilavı, kaldırık, kedi batmaz, saray helvası, fındık şekeri, mengen pilavı, mantar yemeği, mantar sote, cincile böreği, hamsi salatası, mamursa, kalçak mancarı, ısırğan mancarı, mamalika, fasulye ezmesi, lahana ezmesi, erikli sos, çerkes tavuğu ve isli et.

ŞENLİKLER

ABANT BAYRAMI

Abant' canlı tutmak ve güzelliklerini daha iyi tanıtabilmek için her yıl 17-19 Temmuz tarihleri arasında düzenlenen bu bayramda civar il ve ilçelerden insanlar piknik yapmaya ve temiz hava almaya gelirler.

YAĞLI GÜREŞLER

Her yıl Kurban Bayramının son gününde düzenlenir. Akçakoca'nın Balatlı Köyünde olan bu güreşler yöre halkının konukseverliği ile dostluk ve kardeşlik havası içinde geçer.

A.İ.B.Ü. BAHAR ŞENLİĞİ

Tamamen A.İ.B.Ü. bünyesinde Mayısın son haftası düzenlenen bu şenlikte öğrenciler hazırlamış oldukları çeşitli el sanatları ürünlerini sergiler. Sosyal, kültürel amaçlı yarışmalar ve etkinlikler, sportif karşılaşmalar düzenlenir. Öğrencilerin organizasyonu ile çevre yaylara geziler yapılır.

KARDÜZ YAYLA ŞENLİĞİ

Gölyaka'da bulunan bu yaylanın şenliği her yıl 20 Temmuz'da düzenlenir. Sabahleyin yaylaya düzenlenen yürüyüşün ardından yayla ve çevresi ile ilgili bir panel düzenlenir.

ODAYERİ ŞENLİĞİ

8 Ağustosta yapılan bu şenlik yaylaya düzenlenen ve Güzeldere Şelalesinden geçen bir yürüyüşle başlar. Çok güzel doğası ile insanları büyüleyen yaylada güzel bir piknik havasında geçen şenlik akşamüstü halkın otobüslere geri dönmesi ile son bulur.

FESTİVALLER

FINDIK FESTİVALİ

Her Temmuz ayının üçüncü Cuma, Cumartesi, Pazarı Akçakoca Belediyesi tarafından düzenlenen festivalin ilk gününde yapılan folklor şenliklerinde her ülkeden bir ekip davet edilmiştir. İlçe merkezindeki mehter takımı ve folklor gösterileriyle başlar. Festivalin

her gecesi, çağrılan ünlü sanatçılar halkı coşturarak geceye renk katarlar. Gündüzleri düzenlenen yarışma ve etkinlikler, bilhassa yağlı direkten bayrak alma yarışması oldukça ilgi görmektedir.

KONURALP KÜLTÜR SANAT FESTİVALİ

13-15 Haziranda yapılan bu festivalin etkinlikleri çerçevesinde müzik dinletileri, söyleşi ve paneller yer almaktadır. 15 Haziran günün Türkiye Orman Mühendisleri Odası tarafından düzenlenen Doğa Yürüyüşü ve panelin ardından gece Konuralp, Kırk Basamaklarda düzenlenen TSM konseri ile son bulur.

HALK OYUNLARI VE TURİZM FESTİVALİ

Düz-Der tarafından her yıl Haziranın ilk haftası düzenlenen festival Anıtparkta yapılan bir törenle başlar. Üç gün süren bu festivalin ilk gününde yurt içinden ve yurt dışından gelen folklor ekipleri şehir merkezinde kortej halinde yürüyüş yaparlar. Gece ünlü sanatçıların katıldığı konser ve havai fişek gösterileri ile festivalin birinci günü sona erer. İkinci gün, gündüz Düzce ve Kaynaşlı'da gece ise Konuralp Kırk Basamaklarda tüm ekiplerin katılımı ile gösterilere devam edilir. Üçüncü gün ise 18 Temmuz Kapalı Spor Salonunda düzenlenen folklor yarışması ile festival sona erer.

BÖLÜM 3

DÜZCE TARİHİ

Düzce'nin tarihi 14.yy'dan daha gerisine gidememektedir. Ancak ilçenin 8 km. kuzeyinde yer alan Konuralp kasabasının tarihi M.Ö. 3. yy'a kadar dayanmaktadır. Konuralp'in mevcut arkeolojik eserlerden saptandığı kadarıyla zengin bir tarihi vardır. Konuralp M.Ö. 74 yılına kadar Bilecik, Bolu, Kocaeli ve Sakarya şehirlerini kaplayan bir alanda hakimiyet süren Bithynia Devleti'nin önemli şehirlerinden birisiydi. Adı Prusias Pros Hypios (Melen Kenarındaki Prusias)'dı. M.Ö. kısa bir süre Pontus istilasına uğrayan şehir, aynı yıl Roma hakimiyetine girdi.

Roma devrinde şehir latin kültürünün tesiri altında kaldı. Adı Prusias ad Hypium olarak değişti. Roma devrinde şehirde Hristiyanlık hakiyeti hüküm sürdü. 395'de Roma İmp. İkiye bölününce şehir Doğu Roma İmp. 'nun sınırları içinde kaldı.

Osman Gazinin komutanlarından Konuralp Bey, Düzce ve çevresini Osmanlı topraklarına katma emri aldı. Bunun üzerine 1321- 1323 yılları arasında bu yöredeki Bizans tekfurları ile yaptığı savaş sonunda Düzbazar (Düzce Ovası)'nı ve Bizans Prusias'ını fethetti.

Düzce'nin ilk yöneticileri Konuralp Bey, Sungur Bey, Şemsi ve Gündüz Alp'tir.

14. yy.'dan itibaren bu bölgeye Konuralp ili ve kısaca Konpara denmiştir. Kompara Bolu'nun fethinden sonra, Bolu sancağına bağlı bir nahiye haline geldi.

16. yy.'ın ikinci yarısında Düzce kalabalık köyler tarafından Pazar mahali olarak seçilmiş ve ova ortasındaki köye Düzce Pazarı denilmiştir.

Düzce, Osmanlı İmp. döneminde donanmanın kereste ihtiyacını karşılamada önemli rol oynamıştır. Ayrıca İstanbul'u Sivas ve Erzurum'a bağlayan yolun üzerinde olması Düzce'nin önemini artırmıştır.

Abdülaziz ve Abdülmecid döneminde, Kafkasya'dan, Doğu Karadeniz'den, Doğu Anadolu'dan ve Rumeli'den gelen göçmenler Düzce'nin nüfusunun artmasında ve bünyesinde önemli rol oynamışlardır. Hükümet yeni gelenlere ücretsiz toprak sağlamıştır. Düzce'ye göç eden Türkler; Çerkez, Abhaz, Laz, Gürcü, Ordulu, Hemşinli, Batumlu, Hopalı, Tatar, Boşnak, Arnavut ve Bulgaristanlı... gibi geldikleri yerlerin isimleri ile anılmışlardır. Düzce'ni' arzetmeye başladığı ticari önem karşısında Rum ve Ermenilerinde şehre yerleşmesiyle birlikte çok renkli bir sosyal yapı ortaya çıkmıştır. II. Abdülhamit döneminde Düzce'ye bağlı 137 köy vardı ve 6618 hane ile 36088 nüfus yaşıyordu.

1869 yılına kadar Düzce nahiye olarak Göynük'e bağlı idi. 1870 yılında kaza oldu ve Kastamonu Vilayetinin Bolu Sancağına bağlandı.

Düzce'de yaşayan Abhazların ileri gelenlerinden Elbuz Bey ailesinden Behice Hanım saraya giderek II. Abdülhamit'le evlendi.

1915 yılında hükümetin emriyle Düzcedeki Ermeni mahallesi (İcadiye Mahallesi) boşaltıldı.

30 Ekim 1918'de Mondros Mütarekesinin imzalanmasıyla Fransız askerleri komşu kazalara kadar çıkartma yaptılar. Bu dönemde Bulgaristan göçmeni Nuri Bey, Düzce Müdafa-i Hukuk Cemiyetini kurdu.

Milli Mücadele dönemde Düzce'de hareketli askeri ve siyasi gelişmeler yaşandı.

Cumhuriyetin ilanıyla birlikte Düzce sanayi ve ticari alanda sürekli bir gelişme ve büyüme yaşadı. Güçlü ekonomik yapısının yanında sosyal faaliyetler alanında sürekli bir hareketlilik yaşanmaktadır. Bu özellikleri itibariyle Düzce 2000 yılında il olarak tarihe geçmiştir.

BÖLÜM 4

SOSYAL YAPI VE EĞİTİM

NÜFUS

Bolu ve Düzce illerinin toplam nüfusu, 1997 nüfus sayımının kesin olmayan sonuçlarına göre 546.109 kişi yaşamaktadır. Nüfus yoğunluğu km' yaklaşık 49 kişi olup, Türkiye ortalaması olan 83 kişinin oldukça altındadır. En fazla yoğunluk Düzce İlinde olup, Düzce (161 kişi), Çilimli (159 kişi), Akçakoca (101 kişi), Gölyaka (94 kişi) ilçelerinde olup, Türkiye ortalamasının üzerindedir. Bolu İlinde km' ye düşen insan sayısı Türkiye ortalamasının altındadır.

1927'den 1990 yılına kadar ki nüfus sayımlarının sonucuna göre Bolu ve Düzce'deki nüfus artışı Türkiye ortalamasının altında kalmıştır. Türkiye nüfusu dört kat artarken Bolu ve Düzce'de bu artış 2.5 kat olmuştur. Bolu ve Düzce Merkez İlçe, Akçakoca,

Çilimli ve Gölyaka'da ise önemli bir gelişme söz konusudur. 1950-1980 yılları arasında Bolu Merkez İlçe nüfusu iki katına ulaşmış, Düzce Merkez İlçesi, Akçakoca, Çilimli ve Gölyaka'da ise 1.5 katına ulaşmıştır. Bu ilçeler nüfus çokluğu ve yoğunluğu açısından da başta gelmektedir.

İDARİ DURUM

1321 Osmanlı topraklarına katılan Düzce, 1864 yılında Kastamonu Vilayeti Bolu Mutasarrıflığına bağlı Göynük kazasının Akçakoca ile birleşik bir bucağı haline gelmiş. 1870 yılında ise Göynükten ayrılarak müstakil bir ilçe olmuştur. Düzce 1923 yılında il olan Bolu'ya bağlanmıştır. Kendi bünyesinden 4 ilçe çıkmasına rağmen, halen 5 belediye, 34 mahalle, 139 köyü ile yurdumuzun en yeni ilidir.

Devlet yönetimi ve halk ilişkileri son derece sağlıklı olup, önemli konularda birlik ve beraberlik sağlayan, yatırımlarda halk katkısı kıvanç verici boyutlara ulaşmaktadır. Köyler temel sorunlar halledilmiş ve köy-kent ayrımı asgari seviyeye inmiştir.

EĞİTİM

Cumhuriyetin ilanından önce eğitim ve öğretimin medreselerde görüldüğü Düzce'de ilk defa 1871 yılında 30 öğrenciye açılan merkez rüştiyesi ile modern eğitime başlamıştır. Cumhuriyetin ilanından sonra eğitim ve öğretim büyük bir gelişme göstermiştir.

OKUL ONCESİ : Merkezde 30, köyde 17 olmak üzere, toplam 47 anasınıfında , 42 öğretmen ile okul öncesi eğitim sürdürülmektedir.

İlk öğretim alanında bir merkezde birleştirilmiş sınıfı ve köylerde 86 birleştirilmiş ilköğretim okulu, müstakil öğretim okullarından merkezde 17, köylerde 21 olmak üzere toplam 39 ilköğretim okulu bulunmaktadır.

Merkezde 17 ilk öğretim okulunda 782 öğretmen , köylerde 21 ilköğretim okulunda 61 öğretmen görev yapmaktadır. Ayrıca 3 özel ilköğretim okulunda 28 öğretmen ile eğitimini sürdürür.

ORTAÖĞRETİM ALANINDA : Merkezde 1 genel lise, 1 Anadolu Lisesi, 1 İmam Hatip Lisesi, 1 Anadolu İmam Hatip Lisesi, 1 Kız Meslek Lisesi, 1 Anadolu Kız Meslek Lisesi, 1 Endüstri Meslek Lisesi, 1 Teknik Lise, 1 Anadolu Teknik Lisesi, 1 Ticaret Meslek Lisesi, 1 Anadolu Ticaret Meslek Lisesi, 1 Süper Lise, köylerde ise 1 genel lise, birçok programlı lise , 1 Anadolu Lisesi. Bu liselerde toplam 437 öğretmen ve 196 derslik bulunmaktadır. Ayrıca bir özel lisede 5 öğretmen , 2 derslik bulunmaktadır.

YAYGIN EĞİTİM ALANINDA : Merkezde 1 halk eğitim merkezi ve akşam sanat okulu ile bir çıraklık eğitim merkezi bulunmaktadır. Halk eğitim merkezi ve akşam sanat okulunda ingilizce, bilgisayar, daktilo, trafik güvenlik eğitimi, 41 temel giyim, kumaş boyama, makine nakışı, el sanatları, folklor, ev ekonomisi, kırk pare olmak üzere 12 türlü kurs açılmıştır.

Çıraklık Eğitim Merkezinde 20 öğretmen ve 18 derslik bulunmakta olup, 1007 kalfalık ve 314 ustalık belgesi verilmiştir.

ÖZEL EĞİTİM ALANINDA : İşitme engelliler sınıfında 21 öğrenci ve 2 öğretmen; spastik ve ortopedik özürlü çocuklar sınıfında 30 öğrenci ve 6 öğretmen bulunuyor.

Özel eğitim kapsamında 4 sürücü kursu , 5 özel dersane, 2 özel ingilizce ve bilgisayar kursu hizmet vermektedir.

YÜKSEK ÖĞRENİM KURUMLARI : Düzce Tıp , Orman ve Teknik Eğitim Fakülteleri 3 Temmuz 1992 Tarihinde Abant İzzet Baysal Üniversitesine bağlı olarak eğitime başladı.

Teknik eğitim fakültesi : 1993-1994 öğretim yılında açıldı ve bünyesindeki profesör, 2 Yrd. Doç. , 14 Öğretim Görevlisi, 10 İdari Personel ile eğitimini sürdürmektedir.

Orman Fakültesi : 1994-1995 öğretim yılında açıldı. Bünyesinde 4 profesör, 2 Doç, 3 Yrd. Doç. , 15 Arş. Görevlisi bulunmaktadır. Fakültede Peyzaş Mimarlığı, Orman Endüstri Mühendisliği, Orman Mühendisliği bölümleri vardır.

Düzce Tıp Fakültesi : 2 Prof, 2 Doç. , 5 Yrd. Doç, 2 Uzm. Doktor, 8 Arş. Görevlisi, 1 Doktor, 12 Hemşire, 1 Ebe , 5 Sağlık Teknisyeni, 1 Kimyager, 3 laborant, 18 memur ile toplam 115 personel hizmet vermektedir.

Düzce Meslek Yüksek Okulu : 1 Prof, 5 Yrd. Doç, 1 Doktor, 4 Okutman görev yapmaktadır. Teknik programlar ve iktisadi-idari programda toplam 11 bölümde 50 öğretim görevlisi bulunmaktadır.

DİN HİZMETLERİ : Düzce'de Müftülüğe bağlı olarak Din eğitimi vermekte olan 11 kız , 2 erkek, 11 karma eğitim veren toplam 24 kuran kursunda 53 öğrenci rehberliğinde 1140 öğrenciye eğitim veriliyor.

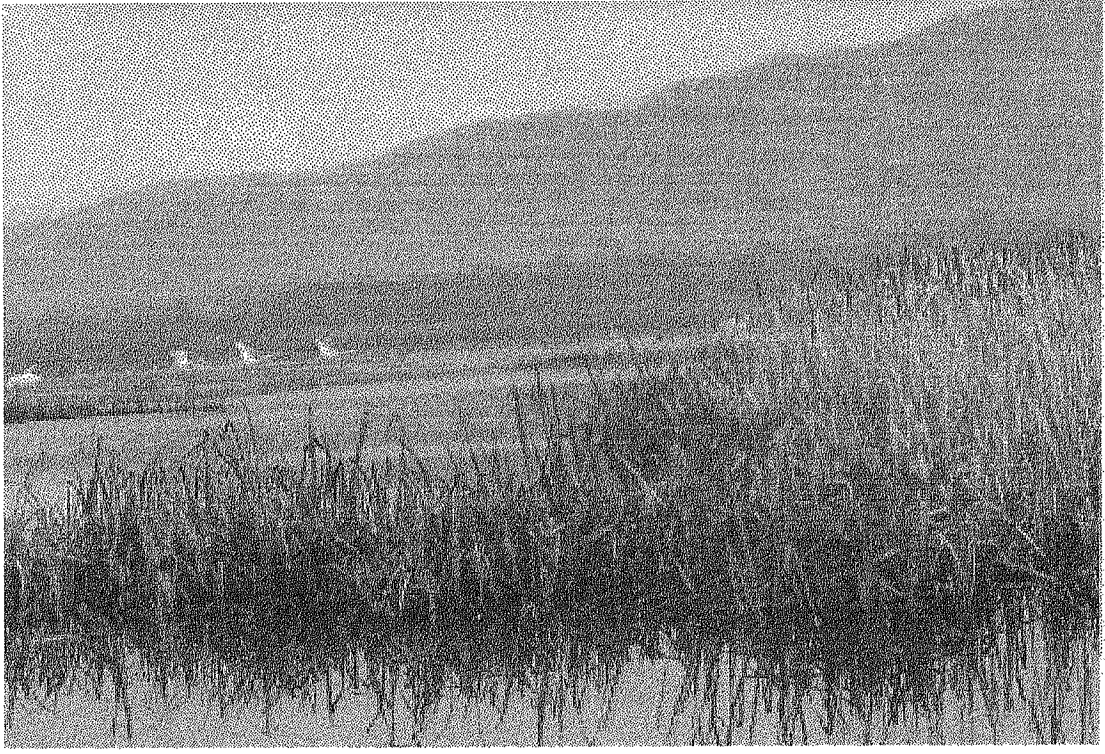

• BÖLGE II. YILKISI

Evler ve Saat Kulesi (Göynü)

Efteni Gölü

Gölcük

Konuralp Mozaikleri Roma Dönemi

Düzce'nin Genel Görünümü

Abant

Gölcük

Tarihi Evler (Göynük)

Akçakoca Sahillerinden Bir Görüntü